

ЩОДО ПИТАННЯ СУДОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В США: ДОСВІД ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Бурдейна О. В.

аспірантка кафедри публічної політики

*Навчально-наукового інституту публічного управління та державної
служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Злагоджена та ефективна робота судового органу неможлива без дієвого судового адміністрування, метою якого є забезпечення належних умов для справедливого відправлення правосуддя та винесення суддями своєчасних, чітких і добре обґрунтованих рішень, які є зрозумілими, як для учасників справи, так і для широкого загалу.

У більшості країн Заходу відповідальність за поточне управління роботою суду, включаючи управління роботою персоналу, покладається на судових адміністраторів (Північна Америка, Скандинавія, Фінляндія, Нідерланди і ФРН).

Вперше посада судового адміністратора суду першої інстанції з'явилася у 1957 році у суді Лос-Анджелеса [1, с. 76].

В.Д. Бринцев звертає увагу, що судові адміністратори і в судах штатів, і у федеральних судах США за своїм статусом і функціональним обов'язками, по суті, є першими заступниками відповідних голів судів. Причому вони самостійно виконують функції щодо матеріально-технічного, кадрового забезпечення діяльності судів, а всі інші організаційні заходи щодо втілення принципів наукової організації праці в судах, організації судових процесів здійснюють за погодженням з головою суду [2, с. 28].

Основними ж елементами сучасної системи адміністрування судів у США є такі:

- суд вищої інстанції, що розробляє адміністративну політику відповідної судової вертикалі, відображає основні її напрямки у судових рішеннях, директивах чи наказах;

- голова суду, як правило, здійснює контроль за реалізацією основних напрямків діяльності суду;

- адміністратор суду штату здійснює адміністративну підтримку голови суду і суду в цілому в реалізації основного курсу діяльності суду, а також бере участь у здійсненні інших різноманітних адміністративних заходах, використовуючи, при цьому, людські й матеріально-технічні ресурси відповідного підрозділу (відділу);

– голови судів першої інстанції та апеляційних судів спрямовують діяльність суддів, які працюють у цих судах, відповідно до основного курсу, визначеного Верховним Судом, виконуючи, при цьому, певні адміністративні функції;

– адміністратори й адміністративні відділи судів першої інстанції надають основну допомогу головам судів у виконанні ними адміністративних обов'язків.

Таким чином, у США проведено розмежування повноважень голови суду та судового адміністратора [3, с. 34].

У Сполучених Штатах Америки судові адміністратори не зобов'язані бути дипломованими юристами (і більшість із них не має юридичної освіти), незважаючи на те, що саме на них покладене завдання управління тим середовищем, у якому судді та адвокати виконують головне призначення судочинства [4, с. 257].

Вважаємо такими, що заслуговують на увагу та імплементацію у вітчизняні норми права вищезазначені вимоги щодо необов'язкової наявності юридичної освіти, оскільки судовий адміністратор (керівник апарату суду – в Україні), переважно, здійснює свої повноваження в адміністративній, а не в юридичній сфері. А тому, наявність спеціалізованих навичок в адмініструванні, пов'язаному з керівною діяльністю, чи, ще краще – відповідного напрямку освітньої програми в університетах за спеціальністю «Судове адміністрування», слугуватиме не тільки ефективному виконанню обов'язків осіб, що перебувають на посадах судових адміністраторів, а й позитивно впливатиме на продуктивність роботи суду в частині відправлення правосуддя та надання якісних судових послуг.

Окрім того, судові адміністратори в США створили власні професійні організації, в рамках яких проводяться регулярні зустрічі й видаються фахові періодичні видання. Саме такі організації підтримують роботу спеціальних центрів досліджень і професійної підготовки судових адміністраторів, де судові адміністратори обмінюються знаннями і досвідом між собою, отримуючи при цьому постійну підтримку і допомогу від своїх колег [4, с. 258].

Позитивним моментом запозичення досвіду США щодо створення власних професійних організацій стало створення в 2016 році в Україні громадської організації «Інститут судового менеджменту» (ГО «ІСМ») – професійної асоціації у вигляді неурядової громадської організації, яка стала обличчям і голосом сучасного вітчизняного судового менеджменту, поширює новітні ідеї, моделі та стандарти судового адміністрування, сприяє професійному розвитку працівників апаратів судів, зростанню престижу працівника суду та підвищенню довіри суспільства до суду [5, с. 3].

Література:

1. Пітер Г. Соломон мл. Судове адміністрування і якість правосуддя. *Судова апеляція*. 2009. № 3(16). С. 73–83.
2. Бринцев В.Д. Судове управління на регіональному рівні. *Вісник Верховного Суду України*. 2001. № 5. С. 27–29.
3. Керівник апарату суду: вступ до професії : посіб. з теми «Управління судом» / кол. Авторів: Л. М. Москвич, І. В. Назаров, І. М. Осика, О. В. Сердюк [та ін.]. Київ, 2013. Кн. 1. 142 с.
4. Кібець В. О. Зарубіжний досвід у сфері судового управління. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. № 4. С. 254–261.
5. Чумак Н. Досконалість судового адміністратора – компетенції та ролі. *Вісник інституту судового менеджменту*. 2019. Вип. № 7. С. 3.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-28>

НАПРЯМКИ КАДРОВОЇ РОБОТИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВНУТРІШНІМ ПЕРЕМІЩЕННЯМ ОСІБ

Дрок І. С.

*кандидат юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем превентивної діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Збройний конфлікт на території України спровокував створення такого статусу для громадян, як внутрішньо переміщена особа. Серед поліцейських також існують особи, які мають такий статус, а відповідна внутрішньо організаційна робота з ними проводиться в основному підрозділами кадрового забезпечення Національної поліції України.

Станом на 28 грудня 2022 року серед поліцейських, державних службовців та інших працівників підрозділів ГУНП в Дніпропетровській області перебуває на обліку 289 осіб, з яких 104 жінки та 185 чоловіків, які відповідно до законодавства є внутрішньо переміщеними особами, що складає приблизно 3% від загальної кількості штатних посад. У 2021 році на обліку, як внутрішньо переміщені особи, перебували 41 співробітник ГУНП в Дніпропетровській області, з яких 13 жінок та 28 чоловіків [1].